

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет права та міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

« 05 » 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ до професії

Змістовий модуль: Теорія міжнародних відносин

для студентів

спеціальності	293 Міжнародне право
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	293.00.01 Міжнародне право

Київ – 2022

Розробник:

Бессонова Марина Миколаївна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин та міжнародного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач:

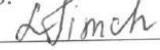
Виговська Ольга Сергіївна, кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин та міжнародного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин та міжнародного права Факультету права та міжнародних відносин
Протокол від «09» вересня 2021 року № 2.

Завідувач кафедри міжнародних відносин та міжнародного права

 В.М. Яблонський

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 293.00.01 Міжнародне право
_____ . 2021 р.

Гарант освітньої програми Л.О. Тимченко

Робочу програму перевірено

_____ . 2021 р.

Заступник декана А.Ю. Нашинець-Наумова

Пролонговано:

на 2022/2023 н.р. (Яблонський В.М.). «01» 09 2023р., протокол № 1

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» ____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» ____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» ____ 20__ р., протокол №__

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	
Вступ до професії		
<i>Вид дисципліни</i>	обов'язкова	
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	українська	
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	4	
<i>Курс</i>	1	
<i>Семестр</i>	1	
<i>Кількість змістових модулів з розподілом</i>	3	
<i>Обсяг кредитів</i>	4	
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	120	
<i>Аудиторні</i>	56	
<i>Модульний контроль</i>	8	
<i>Семестровий контроль</i>	30	
<i>Самостійна робота</i>	26	
<i>Форма семестрового контролю</i>	іспит	
Змістовий модуль «Теорія міжнародних відносин»		
<i>Курс</i>	1	
<i>Семестр</i>	1	
<i>Обсяг кредитів</i>	2	
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	60	
<i>Аудиторні</i>	28	
<i>Модульний контроль</i>	4	
<i>Семестровий контроль</i>	20	
<i>Самостійна робота</i>	8	
<i>Форма семестрового контролю</i>	іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Теорія міжнародних відносин» спрямована на вивчення основних понять науки про міжнародні відносини, теоретичних підходів та напрямків дослідження міжнародної політики, а також принципів функціонування, головних тенденцій і закономірностей розвитку міжнародних відносин

Завдання:

До основних завдань дисципліни «Теорія міжнародних відносин» відноситься:

- формування здатності студентів застосовувати теоретичні знання у професійній діяльності, пов'язаній з оцінкою і прогнозуванням економічних, культурних, соціальних подій та явищ, притаманних для сучасного світу та системи міжнародних відносин;
- формування цілісного уявлення про основні етапи розвитку теорії міжнародних відносин як науки;
- ознайомлення з понятійно-категоріальним апаратом теорії міжнародних відносин (ТМВ);
- виявлення закономірностей і тенденцій міжнародних відносин;
- оволодіння методами вивчення міжнародних відносин;
- ознайомлення з основними теоретичними підходами в ТМВ (політичний реалізм, політичний ідеалізм, транснаціоналізм та ін.);
- формування знань про систему міжнародних відносин, середовище системи міжнародних відносин, учасників міжнародних відносин, їх цілі, засоби і стратегії;
- ознайомлення з поняттям національні інтереси держави, правові і моральні принципи регулювання міжнародних відносин; актори міжнародних відносин.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- знати основні поняття, об'єкт та предмет науки про міжнародні відносини, основні підходи до вивчення міжнародної політики;
- розуміти особливості середовища міжнародних відносин, цілі, засоби і стратегії їх учасників, особливості правового регулювання міжнародних відносин, основні шляхи вирішення міжнародних конфліктів;
- вміти орієнтуватися в міжнародно-політичних процесах, критично осмислювати і аналізувати події сучасного міжнародного життя;

вміти:

- добре володіти спеціалізованою термінологією, яка застосовується у теорії міжнародних відносин;
- розширити, систематизувати, закріплювати теоретичні знання з теорії міжнародних відносин у виробничих умовах;
- розуміти основні процеси у міжнародних відносинах, вміти використовувати теоретичні підходи до аналізу сучасних міжнародних процесів;
- виокремлювати особливості різних підходів до аналізу сучасних міжнародних відносин;
- бути критичним і самокритичним, визнавати та виправляти власні помилки;
- працювати самостійно, проявляти добросовісність, дисциплінованість, пунктуальність та відповідальність, а також працювати у команді.

Відповідно до Освітньої програм 293.00.01 «Міжнародне право» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 293 «Міжнародне право», дисципліна «Вступ до професії: Теорія міжнародних відносин» забезпечує формування таких **компетентностей:**

- ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК6 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК7 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК9 Здатність працювати в міжнародному контексті.
- СК1 Здатність розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, форми та способи їх реалізації, типи та види міжнародних акторів, їх роль в сучасних міжнародних відносинах.

Відповідно до Освітньої програм 293.00.01 «Міжнародне право» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 293 «Міжнародне право», дисципліна «Вступ до професії: Теорія міжнародних відносин» забезпечує формування таких **результатів навчання:**

- РН-1 Демонструвати навички гармонійного розвитку абстрактного мислення в поєднанні з логікою аналітичної та синтетичної діяльності.
- РН-2 Знати та розуміти природу та динаміку розвитку сфери суспільних відносин та її правового регулювання на національному і міжнародному рівнях.
- РН-6 Ідентифікувати (виявляти), формулювати та вирішувати проблеми, демонструючи навички прогнозування.
- РН-7 Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.
- РН-9 Розуміти характер міжнародного спілкування та демонструвати вміння ефективно вирішувати проблеми полікультурного середовища.
- РН-11 Знати та розуміти природу, принципи організації міжнародних відносин, ідентифікуючи їх акторів; визначати динаміку їх розвитку.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт					
	Усього	Аудиторна				Самостійна
		Лекції	Семінари	Практ.	Лаборат.	
Змістовий модуль 1. Теорія міжнародних відносин як наука						
Тема 1. Вступ до теорії міжнародних відносин	3	2	-	-	-	1
Тема 2. Види міжнародних відносин. Система міжнародних відносин	3	2	-	-	-	1
Тема 3. Дипломатія як засіб регулювання міжнародних відносин	3	2	-	-	-	1
Тема 4. Конфлікти у міжнародних відносинах. Міжнародна безпека	3	2	-	-	-	1
Тема 5. Учасники міжнародних відносин, цілі та засоби досягнення інтересів	3	2	-	-	-	1
Тема 6. Правове регулювання міжнародних відносин	3	2	-	-	-	1
Модульний контроль	2	-	-	-	-	-
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	20	12	-	-	-	6
Змістовний модуль 2. Традиції і парадигми в теорії міжнародних відносин						
Тема 7. Міжнародні відносини в історії політичної думки	9	-	8	-	-	1
Тема 8. Основні наукові школи та напрямки теорії міжнародних відносин	9	-	8	-	-	1
Модульний контроль	2	-	-	-	-	-
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	20	-	16	-	-	2
Семестровий контроль	20					
Усього	60	12	16	-		8

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теорія міжнародних відносин як наука

Тема 1. Вступ до теорії міжнародних відносин

Поняття міжнародних відносин. Сутність, цілі та принципи міжнародної політики. Взаємозв'язок внутрішньої та зовнішньої політики держави. Проблема закономірності у сфері міжнародних відносин. Універсальні закономірності міжнародних відносин. Сучасні тенденції розвитку міжнародних відносин. Методи вивчення міжнародних відносин.

Тема 2. Види міжнародних відносин. Система міжнародних відносин

Політичні, економічні, військові міжнародні відносини. Міжнародні відносини у сфері культури та інформації. Поняття і типи міжнародного співробітництва. Міжнародне співробітництво з позицій політичного реалізму та ліберальної парадигми. Співробітництво та інтеграційні процеси. Єврорегіони як специфічна форма міжнародного співробітництва. Основні поняття системної теорії. Особливості системного підходу в аналізі міжнародних відносин. Типи, структури і закони функціонування міжнародних систем. Історичні етапи розвитку міжнародних систем. Особливості середовища міжнародних відносин. Соціальне середовище. Особливості сучасного етапу світової цивілізації. Позасоціальне середовище. Роль геополітики у науці про міжнародні відносини. Глобалізація міжнародного середовища.

Тема 3. Дипломатія як засіб регулювання міжнародних відносин

Сутність поняття «дипломатія». Історичні витоки дипломатії. Форми і методи дипломатії. Спеціальні місії, постійні представництва, міжнародні конференції, міжнародні організації. Функції дипломатії: інформаційна, переговорна, договірна. Роль та значення дипломатії у міжнародних відносинах. Міжнародні організації як механізми регулювання міжнародних відносин. Роль міжнародних організацій у міжнародних відносинах. Провідні міжнародні організації: ООН, ОБСЄ, НАТО, ЄС, Рада Європи, СНД. Міжнародні економічні та фінансові організації.

Тема 4. Конфлікти у міжнародних відносинах. Міжнародна безпека

Проблеми визначення поняття міжнародного конфлікту. Типи міжнародних конфліктів. Фази міжнародних конфліктів. Проблеми розв'язання воєнних конфліктів. Основні міжнародні конфлікти сучасності: порівняльний аспект. Поняття безпеки та основні теоретичні підходи до її вивчення. Основні загрози міжнародній безпеці. Нові глобальні загрози. Механізми підтримання міжнародної безпеки.

Тема 5. Учасники міжнародних відносин, цілі та засоби досягнення інтересів

Типи міжнародних акторів та їх ієрархія. Сутність і роль держави як учасника міжнародних відносин. Недержавні учасники міжнародних відносин. Зміст понять “цілі” і “засоби”. Стратегія як єдність цілей і засобів. Сила й насилля у складі цілей і засобів. Поняття національного інтересу. Критерії і структура національного інтересу. Національні інтереси України. Глобалізація і національний інтерес.

Тема 6. Правове регулювання міжнародних відносин

Мораль та право у міжнародних відносинах. Міжнародне право: історичний аспект. Історичні форми і особливості регулятивної ролі міжнародного права. Сучасне міжнародно-правове регулювання. Основні принципи сучасного міжнародного права. Права людини і міжнародне гуманітарне право. Етичність на міжнародній арені. Мораль у міжнародних відносинах. Взаємодія прав і моралі в міжнародних відносинах. Співвідношення права, сили та етики у сучасних міжнародних відносинах. Поняття «сили» у міжнародних відносинах. «Фактор сили».

Змістовний модуль 2. Традиції і парадигми в теорії міжнародних відносин

Тема 7. Міжнародні відносини в історії політичної думки

Питання зовнішньої політики у текстах народів Стародавнього Сходу. Проблематика зовнішньої політики, війни та миру у роботах античних авторів. Трактатування світоустрою в епоху Середньовіччя. Трактатування світоустрою у політичній філософії Пізнього Середньовіччя та проторенесансу: утопічний та реалістичний підходи. «Універсальні» гуманісти про питання світоустрою: Еразм Роттердамський, Франсіско де Віторія, Франсіско Суарес, Гуго Гроцій. Ідея універсальної міжнародної організації Емеріка Крюсе. Джон Локк про мир та війну. Проект організації Європи Вільяма Пенна. Проект «вічного миру» Ш-І. де Сен-П'єра. План «європейського миру» І. Бентама та міркування про мир і війну В. Малиновського. Ідеї «вічного світу» та світової федерації І. Канта. «Класичні» підходи до вивчення міжнародних відносин у XVI-XVIII ст. Інтерпретації міжнародних відносин у революційних світоглядах кінця XVIII – початку XIX ст. Теорії XIX – початку XX ст.

Тема 8. Основні наукові школи та напрямки теорії міжнародних відносин

Поняття політичного реалізму, ідеалізму (лібералізму) та біхевіоризму (модернізму). Інші підходи у теорії міжнародних відносин. Політичний реалізм. Англо-американська школа «політичного реалізму» та її ідейні витoki. Концепція Г. Моргентау. Концепція Р. Арона. Неореалізм та його представники. Політичний ідеалізм (лібералізм) та його представники. Неолібералізм. Формування «модерністських» напрямів теорії міжнародних відносин. «Традиціоналізм» та «модернізм». Біхевіоризм та його теорії. Погляди Куїнсі Райта. Системний підхід Мортон А. Каплана. Сучасні модерністські концепції та підходи. Конструктивізм у теорії міжнародних відносин. Марксизм та неомарксизм. Представники та концепції інших підходів у теорії міжнародних відносин (фемінізм, теорії географічного детермінізму, расово-антропологічні теорії тощо).

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
			Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	6	6	-	-
2	Відвідування семінарських/практичних занять	1	-	-	8	8
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	6	30	2	10
4	Робота на семінарських/практичних заняттях	10	-	-	8	80
5	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25
6	Макс. кількість балів за видами поточного контролю (МВ)	-	-	61	-	123
Разом			184			
Коефіцієнт 184:60 = 3,07						

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Змістовий модуль 1. Теорія міжнародних відносин як наука

Тема 1. Вступ до теорії міжнародних відносин

1. Міжнародні відносини як суспільно-історичний феномен.
2. Основні підходи до визначення міжнародних відносин.
3. Історична еволюція міжнародних відносин.
4. Історія теорії міжнародних відносин як науки та навчальної дисципліни.
5. Складності при визначенні об'єкту та предмету теорії міжнародних відносин.
6. Об'єктно-предметне поле теорії міжнародних відносин: сучасне розуміння.
7. Місце теорії міжнародних відносин в системі гуманітарних наук.
8. Основні категорії та поняття теорії міжнародних відносин.
9. Дискусії щодо понять «міжнародні відносини» та «міждержавні відносини».
10. Тракткування визначень «міжнародна політика» та «світова політика».

Тема 2. Види міжнародних відносин

1. Міжнародні політичні відносини від античності до Раннього нового часу.
2. Специфіка міжнародних політичних відносин у XVII – XVIII ст.
3. Інновації у міжнародних політичних відносинах у XIX ст.
4. Нові елементи міжнародних політичних відносин у XX ст.
5. Специфіка міжнародних політичних відносин у добу глобалізації.
6. Обмін та торгівля як основа міжнародних економічних відносин.
7. Види міжнародних економічних відносин.
8. Фінансові потоки та значення у сучасних міжнародних відносинах.
9. Захист національної культури у контексті міжнародних відносин у сфері культури.
10. Роль інформації у сфері сучасних міжнародних відносин.
11. Поняття «міжнародного порядку».
12. Історичні типи міжнародного порядку.
13. Післявоєнний міжнародний порядок.
14. Особливості сучасної міжнародної системи.
15. Проблема нового світового порядку.
16. Поняття «система міжнародних відносин».
17. Довестфальські системи міжнародних відносин.
18. Вестфальська система міжнародних відносин
19. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин.
20. Ялтинсько-Потсдамська система міжнародних відносин.

Тема 3. Дипломатія як засіб регулювання міжнародних відносин

1. Особливості трактування «дипломатії» згідно концепцій реалізму.
2. Особливості трактування «дипломатії» згідно концепцій лібералізму.
3. Зародження дипломатії у стародавніх народів.
4. Традиції античної дипломатії.
5. Кулуарна дипломатія.
6. Таємна дипломатія.
7. Електронна (цифрова/діджитальна) дипломатія.
8. Публічна дипломатія.
9. Культурна дипломатія.
10. Роль нових типів дипломатії у сучасних міжнародних відносинах (на прикладі окремих країн, на вибір студента).

Тема 4. Конфлікти у міжнародних відносинах. Міжнародна безпека

1. Сутність і типологія міжнародних конфліктів.

2. Розвиток конфлікту: основні фази на конкретно-історичних прикладах з історії України.
3. Особливості сучасних міжнародних конфліктів.
4. Способи врегулювання сучасним міжнародним конфліктам.
5. Проблеми розв'язання воєнних конфліктів.
6. Питання тероризму та його запобігання на міжнародному рівні.
7. Тероризм з позицій неореалізму.
8. Тероризм з позицій біхевіоризму.
9. Тероризм з позицій неолібералізму.
10. Колективна відповідальність та безпека у ядерну добу.

Тема 5. Учасники міжнародних відносин, цілі та засоби досягнення інтересів

1. Держава-нація як актор міжнародних відносин на прикладі двох країн (на вибір студента).
2. Недержавні актори міжнародних відносин на двох прикладах (на вибір студента).
3. Поняття впливовості у міжнародному середовищі.
4. Основні детермінанти поведінки суб'єктів міжнародних відносин.
5. Цілі та засоби держав у міжнародних відносинах.
6. Поняття національної безпеки та зовнішньополітичної стратегії.
7. Цілі та засоби недержавних акторів міжнародних відносин.
8. Фактор сили у міжнародних відносинах на конкретно-історичних прикладах (на вибір студента).

Тема 6. Правове регулювання міжнародних відносин

1. Зародження паростків міжнародного права в епоху античності та середньовіччя.
2. Основи міжнародного права у Новітню добу. Досвід європейських країн.
3. Історичні форми і особливості регулятивної ролі міжнародного права.
4. Основні принципи сучасного міжнародного права.
5. Статут Ліги націй та ООН: порівняльна характеристика.
6. Дотримання міжнародного права та форми покарання порушників.
7. Права людини і міжнародне гуманітарне право.
8. Мораль у міжнародних відносинах

Змістовний модуль 2. Традиції і парадигми в теорії міжнародних відносин

Тема 7. Міжнародні відносини в історії політичної думки

1. Фукідід та його погляди на війну та мир.
2. Фома Аквінський та інтерпретація світо устрою у добу середньовіччя.
3. «Класичні» підходи до вивчення міжнародних відносин у XVI-XVIII ст.
4. Теорія державного суверенітету Жана Бодена.
5. Міркування Т. Гоббса про «анархічний» стан міжнародної спільноти.
6. Концепція рівноваги сил: лорд Болінброк, Е. де Ваттель, Д. Юм.
7. «Міркування про вічний мир» Ж.-Ж. Руссо.
8. Інтерпретації міжнародних відносин у революційних світоглядах кінця XVIII – початку XIX ст.
9. Ідеї «Декларації незалежності» Сполучених Штатів Америки.
10. Ідеї французької революції 1789 р.
11. Віддзеркалення ідей «прав людини» і національного суверенітету в філософії І.Г. Фіхте та Г.В. Гегеля.
12. Теорії XIX – початку XX ст.
13. Теорія війни К. фон Клаузевіца.
14. Погляди К. Маркса та Ф. Енгельса на міжнародні відносини.
15. Концепція географічного детермінізму Ш. Монтеск'є.
16. Концепція Ф. Ратцеля,

17. Світоустрій за Х. Маккіндером.
18. Концепція А. Мехена.
19. Перші варіанти концепції геополітики Р.Челлена та К. Хаусхофера.
20. Марксистська теорія імперіалізму та її варіації (Р. Гільфердінг, Р. Люксембург, К. Каутський, М. Бухарін, В. Ленін)
21. «Чотирнадцять принципів» В. Вільсона

Тема 8. Основні наукові школи та напрямки теорії міжнародних відносин

1. Політичний реалізм: його витоки та напрями.
2. Англо-американська школа «політичного реалізму» та її ідейні витоки.
3. Концепція Г. Моргантау.
4. Концепція Р. Арона.
5. Неореалізм та його представники.
6. Політичний ідеалізм (лібералізм) та його представники.
7. Неолібералізм.
8. Формування «модерністських» напрямів теорії міжнародних відносин.
9. «Традиціоналізм» та «модернізм».
10. Біхевіоризм та його теорії.
11. Погляди Куїнсі Райта.
12. Системний підхід Мортон А. Каплана.
13. Сучасні модерністські концепції та підходи.
14. Марксизм та неомарксизм.
15. Світ-система та світ-економіка І. Валлернстайна.
16. «Кінець історії» Ф. Фукуями.
17. Сутність системної теорії. Особливості системного підходу в аналізі міжнародних відносин.
18. Теорії міжнародних систем С. Хоффмана та Р. Роузкранца.

Завдання:

1. Проаналізувати з позицій реалізму конфлікт у Сирії.
2. Проаналізувати з позицій лібералізму конфлікт у Сирії.
3. Проаналізувати з позицій реалізму російсько-український конфлікт.
4. Проаналізувати з позицій лібералізму російсько-український конфлікт.
5. Охарактеризувати діяльність ООН з позицій реалізму та лібералізму.
6. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику США у XX ст.
7. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Німеччини у XX ст.
8. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Франції у XX ст.
9. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Великої Британії у XX ст.
10. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Китаю у XX ст.
11. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Канади у XX ст.
12. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Росії у XX ст.
13. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Єгипту у XX ст.
14. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Індії у XX ст.
15. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Австралії у XX ст.
16. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику США у XX ст.
17. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Німеччини у XX ст.
18. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Франції у XX ст.
19. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Великої Британії у XX ст.
20. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Китаю у XX ст.
21. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Канади у XX ст.
22. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Росії у XX ст.
23. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Єгипту у XX ст.

24. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Індії у ХХ ст.
25. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Австралії у ХХ ст.
26. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику США на початку ХХІ ст.
27. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Німеччини на поч. ХХІ ст.
28. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Франції на початку ХХІ ст.
29. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Великої Британії на початку ХХІ ст.
30. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Китаю на початку ХХІ ст.
31. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Канади на початку ХХІ ст.
32. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Росії на початку ХХІ ст.
33. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Австралії на початку ХХІ ст..
34. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику США на початку ХХІ ст..
35. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Німеччини на поч. ХХІ ст.
36. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Франції на початку ХХІ ст.
37. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Великої Британії на початку ХХІ ст.
38. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Китаю на початку ХХІ ст.
39. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Канади на початку ХХІ ст.
40. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Росії на початку ХХІ ст.

Критерії оцінювання

Бал	Критерій
5	Студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, застосування для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, теорією; вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Оформлення результатів самостійної роботи повинно бути логічним та послідовним.
4	Студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач; за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки "5 балів", при наявності незначних помилок або не зовсім повних висновків за одержаними результатами. Оформлення виконаного завдання з самостійної роботи має бути послідовним.
3	Студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність знань.
1-2	Студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове або логічне мислення.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в письмовому вигляді з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

Критерії оцінювання

Бал	Критерії
24-25	Студент вирішив всі завдання абсолютно вірно і повно дав відповіді на питання як теоретичного, так і практичного характеру. Логічно і послідовно аргументував і виклав свою точку зору.
20-23	Студент вирішив завдання з 1 помилкою, відповідь на питання містить повне розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу, допущено 2-3 помилки при вирішенні практичних завдань.
15-19	Студент правильно і повно вирішив більшість, але не всі завдання, відповідь на запитання є не повністю аргументованою; допускає незначні неточності
10-14	Студент правильно вирішив половину завдань; думка викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Студент правильно вирішив ситуацію, проте не зовсім слушно аргументує її, або враховує не всі, а деякі умови ситуації. Вирішує декілька завдань поверхнево.
5-9	Студент вирішив трохи менше половини завдань; може дати неповне визначення понять та термінів. Відповідь на запитання дає неповно і поверхнево.
0-4	Студент не вирішив більшість завдань або вирішив неправильно; відповіді на питання є неповними; неправильно обґрунтовує своє рішення.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів з дисципліни «Теорія міжнародних відносин» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок на семінарських заняттях та під час виконання самостійної роботи, розширення кількості підсумкових балів до 60.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Міжнародні відносини як предмет ТМВ. Понятійно-категоріальний апарат ТМВ.
2. Сутність, цілі та принципи міжнародної політики.
3. Взаємозв'язок зовнішньої і внутрішньої політики держави.
4. Закономірності і тенденції міжнародних відносин.
5. Міжнародні відносини в історії соціально-політичної думки.
6. Ідеалізм в науці про міжнародні відносини.
7. Політичний реалізм в теорії міжнародних відносин.
8. Марксистське розуміння сутності міжнародних відносин.
9. Сучасні підходи в ТМВ.
10. Сутність системної теорії. Особливості системного підходу в аналізі міжнародних відносин.
11. Типи, структури і закони функціонування міжнародних систем.
12. Теорії міжнародних систем М.Каплана, С. Хоффмана, Р. Роузкранца.
13. Історичні етапи розвитку міжнародних систем.
14. Особливості формування сучасної системи міжнародних відносин.
15. Типи міжнародних акторів та їх ієрархія.
16. Сутність і роль держави як учасника міжнародних відносин.
17. Недержавні учасники міжнародних відносин.
18. Поняття цілей і засобів у міжнародних відносинах.
19. Основні компоненти зовнішньополітичної могутності міжнародного актора.
20. Роль сили в міжнародних відносинах. Збройне насилля і його форми.
21. Поняття національного інтересу.

22. Структура національного інтересу. Національні інтереси України.
23. Глобалізація і національний інтерес.
24. Поняття безпеки та основні теоретичні підходи до її вивчення.
25. Основні загрози міжнародній безпеці. Нові глобальні загрози.
26. Механізми підтримання міжнародної безпеки.
27. Історичні форми і особливості регулятивної ролі міжнародного права.
28. Основні принципи сучасного міжнародного права. Статут ООН.
29. Права людини і міжнародне гуманітарне право.
30. Мораль у міжнародних відносинах.
31. Роль міжнародних організацій в міжнародних відносинах.
32. Сутність поняття “дипломатія”. Форми і методи дипломатії.
33. Функції дипломатії. Особливості сучасної дипломатії.
34. Сутність і типологія міжнародних конфліктів. Основні фази розвитку конфлікту.
35. Особливості сучасних міжнародних конфліктів.
36. Проблеми розв'язання воєнних конфліктів.
37. Поняття і типи міжнародного співробітництва.
38. Міжнародне співробітництво з позицій політичного реалізму та ліберальної парадигми.
39. Співробітництво та інтеграційні процеси. Єврорегіони як специфічна форма міжнародного співробітництва.
40. Україна в сучасній системі міжнародних відносин

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	90-100
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 60 год. із них: лекції – 12 год., семінарські заняття – 16 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 8 год., семестровий контроль – 20 год.

Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль 1. Теорія міжнародних відносин як наука							
Лекції (теми, бали)	1. Вступ до теорії міжнародних відносин (1 бал)	2. Види міжнародних відносин. Система міжнародних відносин. (1 бал)	3. Дипломатія як засіб регулювання міжнародних відносин. (1 бал)	4. Конфлікти міжнародних відносин. Міжнародна безпека (1 бал)	5. Учасники м/н відносин, цілі та засоби досягнення інтересів (16).	6. Правове регулювання міжнародних відносин (1 бал)		
С.р.		Самостійна робота (5 балів)	Самостійна робота (5 балів)	Самостійна робота (5 балів)	Самостійна робота (5 балів)	Самостійна робота (5 балів)		
Поч	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)							
	Змістовний модуль 2. Традиції і парадигми в теорії міжнародних відносин							
Семін./практ (теми, бали)	7.1. Міжнародні відносини в історії політичної думки (11 б.)	7.2. Міжнародні відносини в історії політичної думки (11 б.)	7.3. Міжнародні відносини в історії політичної думки (11 б.)	7.4. Міжнародні відносини в історії політичної думки (11 б.)	8.1. Основні наукові школи та напрямки теорії міжнародних відносин (11 б.)	8.2. Основні наукові школи та напрямки теорії міжнародних відносин (11 б.)	8.3. Основні наукові школи та напрямки теорії міжнародних відносин (11 б.)	8.4. Основні наукові школи та напрямки теорії міжнародних відносин (11 б.)
С.р.	Самостійна робота (5 балів)				Самостійна робота (5 балів)			
Поч. контр	Модульна контрольна робота 2 (25 балів)							
	<i>Проміжний контроль (100 балів)</i>							

8. Рекомендована література

Основна:

1. Андрійв Т. Історія членства України в СНД // Політична думка. – 2002. - № 2.
2. Асиметрія міжнародних відносин / Під ред. Г.М. Перепелиці, О.М. Субтельного. – К., 2005.
3. Байдак А., Ціватий В. Україна і світ // Політика і час. – 2000. - № 21.
4. Волес В., Волес Г. Творення політики в Європейському Союзі. К., 2004.
5. Гальчинський А.С. Україна на перехресті геополітичних інтересів. – К. 2002.
6. Голуб Н.В., Клімкін П.А. Україна та міжнародні організації. – К., 2003.
7. Горбулін В. Національна безпека України та міжнародна безпека // Політична думка. – 1997. - № 1.
8. Дергачов О. Україна в європейському та євразійському інтер'єрі // Політична думка. – 2000. - № 4
9. Камінський А. Вступ до міжнародних відносин. – Львів, 1995.
10. Лебедева М. М. Мировая политика: Учебник для ВУЗов. – М., 2004.
11. Маддісон В. В., Шахов В.А. Політологія міжнародних відносин. – К., 1997.
12. Мадіссон В.В., Шахов В.А. Сучасна українська геополітика. – К., 2003.
13. Международные отношения: теории, конфликты, организации / Под. ред. проф. П.А. Цыганкова. – М., 2004.

Додаткова:

14. Михальченко М. Україна як нова історична реальність: запасний гравець Європи. – Дрогобич- Київ, 2004.
15. Міжнародні відносини і євроатлантична інтеграція України / Під. Ред. Л.С. Голопатюка. – К., 2005.
16. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності / А.С. Філіпченко, В.С. Будкін, М. А. Дудченко. – К., 2004.
17. Міжнародні організації: Навч. посібник / За ред Ю.Г. Козака, В.В. Ковалевського. – К., 2003.
18. Ніколас Мусис Усе про спільні політики Європейського Союзу. – К., 2005.
19. Пражский самит и преобразование НАТО: Справочник-путеводитель. – 2003.
20. Роберт Каган Про рай і владу. Америка і Європа у новому світовому порядку. – Львів, 2004.
21. Світова та європейська інтеграція / За ред проф. Я.Й. Малика. – Львів, 2005.
22. Світова та європейська інтеграція: організаційні засади / За ред. Я.Й. Малика, М.З. Мальського. – Львів, 2002.
23. Современные международные отношения / Под ред проф. А.В. Торкунова. – М., 2000.
24. Теория международных отношений на рубеже столетий / Под ред. К. Буга и С. Смита. – М., 2002.
25. Теория международных отношений. Хрестоматия / Научный ред. проф. П.А. Цыганков. – М. 2002.
26. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций // Полис. – 1994. - № 1.
27. Хахлюк А. Міжнародне співробітництво // Політична думка. – 2002. - № 2.
28. Цыганкова Т.М., Гордеева Т.Ф. Міжнародні організації: Навчальний посібник. – К, 2001.
29. Цыганков П.А. Теория международных отношений. – М., 2003.
30. Шепелев М.А. Теория международных отношений. – К., 2004.